

z ovoce jimi vypěstovaného nebo vinného mláta a vinného droždí z vlastního vinobraní nebo bobulovitých plodů nebo kořenů nebo jiných divokých plodů (§§ 31 a 34 zák. ze dne 20. června 1888 ř. z. ze dne 23. června 1888 č. 95 ř. z.).

III. Odbytným nazýváme konečně též úmluvu, kterouž jeden kontrahent proti poskytnutí majetkového prospěchu nároky druhého kontrahenta uspokojí v ten způsob, že tento nemůže vůči onomu nižádného právního nároku činiti, čímž vzájemné vztahy právní úplně a definitivně spořádány a odbyty jsou.

IV. Právo poplatkové.

Smlouvy o odbytném, týkající se zapravování veřejných dávek pro státní a obecní potřeby, mezi berní správou nebo pachtýřem a poplatníky uzavřené, jsou bezpodmínečně osvobozeny od poplatků (p. s. 1 popl. zák.); sem náleží též všechny smlouvy, které se jak ohledně výše daní, tak způsobu řízení mezi poplatníkem a berní správou činí (výn. min. fin. ze dne 7. listopadu 1850 č. 33074). Všecky jiné smlouvy, jichž předmětem jest odbytné, zejména při soukromoprávních nárocích, jsou podrobena poplatku podle hodnoty odbytného a podle stupnice II.; jedná-li se o věc nemovitou, zapravuje se poplatek jako při převodu majetkovém.

Oddělení pozemků (řízení vyzývací dle zák. ze dne 6. února 1869 č. 18 ř. z.).

I. Oddělení pozemků se všemi závadami.

Aby mohla býti oddělena nějaká část od statku ve veřejných knihách zapsaného, k tomu jest zapotřebí předchozího vyrozumění a svolení oněch osob, pro něž věcná práva na statku tom jsou zapsána, leč že by pro část oddělenou nová vložka byla zřízena, v níž by všechna práva na statku zapsaná a sice zástavní práva ve formě simultánní hypoteky zanesena byla. Zápisy tyto jsou prosty poplatku. O tom, že část statku byla oddělena a pro ni nová vložka zřízena, budtež všichni účastnění vyrozuměni.

II. Oddělení pozemků závad prosté.

Mimo případ zmíněný dopouští se oddělení nějaké části od statku v knihách veřejných zaneseného bez průkazu výslovného svolení knihovnických účastníků jediné na základě provedeného řízení vyzývacího, jež cit. zákonem ze dne 6. února 1869 č. 18 ř. z. jest upraveno. Majitel statku, jenž nějakou část od něho chce oddělit, nechť podá u knihovnického soudu žádost, kterou tento sdělí osobám, pro něž věcná práva na statku jsou zapsána, s vybídnutím, aby případné námitky ve stanovené lhůtě u knihovnického úřadu oznámily, jinak že by se za to mělo, že proti oddělení ničeho nenamítají a práv svých k oddělené části tím okamžikem se vzdávají, kdy odepsání knihovně provedeno bude. Lhůta k ohlášení odporu nesmí obnášeti méně než 30 dní. Žádost za oddělení se ve veřejných knihách při dotyčném statku poznamená. Tato poznámka má ten účinek, že pozdější zápisy věcného práva odloučení tomuto na závadu již býti nemohou. V příslušné žádosti musí býti část pozemku, jež má býti oddělena, zevrubně vyznačena, dle potřeby i plány nebo mapou. Žádost pak má se účastněným doručiti dle týchž zásad, jež platí pro doručování žalob. Lhůta k odporu počíná dnem po doručení vyzvání, běží bez přerušení a prodloužena býti nemůže; den, kdy podání bylo na poště, se neodečítá. Navrácení v předešlý stav pro promeškání této lhůty místa nemá. Vyzvaný

má svůj odpor písemně neb ústně oznámí knihovnímu úřadu; důvodů udávati nemusí.

Nebyl-li odpor podán ve lhůtě ustanovené, budiž o okolnosti té knihovním úřadem na požádání vydáno potvrzení, v němž vyznačeni budtež všichni vyzvaní, kteří námitek nepodali. Toto potvrzení jakožto úřední vysvědčení podléhá poplatku dle pol. s. 116, A, a popl. z.

Byl-li podán odpor včas, staví se tím zamýšlené oddělení na tak dlouho, pokud odpor tento se neodstraní. Zastavení toto odčiní se tím, že pohledávka odporujícího věřitele se zaplatí (§ 8 cit. z.) anebo že soud vynese nález, jímž odpor prohlásí bezúčinným (§§ 9—12 cit. z.). Věřitelé, kteří námítky podali a jichž pohledávka v knihách jest zapsána ve formě určitého obnosu, musí zaplacení přijati i tenkrát, když doba splatnosti jejich pohledávky ještě nenadešla; osobní nárok na náhradu škody, kterou utrpěli snad předčasným uspokojením, však tím nezaniká. Směruje-li odpor věřitelův proti výměně pozemků polnímu hospodářství věnovaných, může býti nálezem knihovního soudu prohlášen bezúčinným, může-li směnou býti docíleno buď zaokrouhlení nebo snadnějšího hospodářského vzdělávání pozemků obou kontrahentů a neohrožuje-li se směnou zamýšlenou jistota pohledávky dle předpisů § 1374 o. o. z. (až do $\frac{2}{3}$ odhadní ceny). Okolnost, že pohledávka jest pod ochranou veřejného úřadu (lesního, fideikomisního, substitučního, nadačního, fondovního, poručenského nebo jiného opatrovníckého) a že pohledávka určitému účelu (na př. jako kauce) slouží, nemění příslušnost soudu knihovního. V žádosti za vydání nálezu v § 9 naznačeného může býti průkaz podán, že směnou pozemky se zaokrouhlí, buď katastrální mapou nebo, není-li této, úředním vysvědčením starosty příslušné obce nebo jiným hodnověrným způsobem. Cesty nebo potoky souvislosti pozemků neruší. Skutečnost, že směna pozemků může přispěti k snadnějšímu na nich hospodaření, budiž prokázána vysvědčením okresního hejtmanství (magistrátu). Ve většině případů bude moci soudce již nahlédnutím v mapu o tom úsudek si utvořiti. K žádosti ustanoví knihovní soud stání, k němuž ty, kdož námítky podali, předvolá s upozorněním, že i když by se nedostavili, o žádosti bude rozhodnuto. Doručení žádosti má dít se tímž způsobem, jakým doručují se žaloby. Předvolanému jest volno svoje prohlášení ku stání zaslati písemně. Knihovní úřad po skončeném stání o žádosti vydá nález, zjistik z úřední povinnosti, zdali jsou tu podmínky § 9 cit. z., pokud o existenci jich nerozhoduje úřad jiný (§ 10 odst. 2 cit. z.), za kterýmžto účelem potřebná šetření provéstí má. Tento nález podléhá témuž poplatku jako nálezy o žalobách vyzývacích (pol. s. 103, A, a popl. z.) t. j. 2 zl. 50 kr., kdežto při žádosti samé jakožto žádosti tabulární prvý arch kolkem 1 zl. 50 kr., ostatní archy kolky 36 kr. opatřeny býti musí.

III. Oddělení pozemků při stavbách veřejných silnic a veřejných stavbách vodních. (Zák. ze dne 11. května 1894 č. 126 ř. z.).

Žádá-li se za knihovní oddělení některého pozemku od tělesa knihovního věcnými právy stíženého, kterého bylo užito buď

a) ke zřízení, přeložení nebo rozšíření a k udržení některé veřejné silnice nebo veřejné cesty, nebo

b) pro některou stavbu, ve veřejném zájmu podniknutou, k vedení nebo k hrazení vody (ke stavbě zavodňovací, odvodňovací, vodovodní,

ke stavbě ochranné neb upravovací, k hrazení bystřin), čítajíc v to i k tomu potřebné zvláštní úpravy stavební (na př. úpravy hnací a zdýmací), budte v žádosti kromě předepsaného přesného označení oddělené části udány také dřívější její druh kultury a její výměra a předloženy budte listiny, prokazující nabytí části oddělené, i s příslušnými polohopisnými plány, dále úřední potvrzení, že oddělené části upotřebeno bylo k řečenému účelu. Udíleti toto potvrzení, které stane se bez kolku, povolán jest u cest příslušný politický okresní, vztážmo samosprávný úřad, u vodních staveb politický okresní úřad podle vodních zákonů ve věcech vodních vůbec příslušný. Žádost podati může budto vlastník pozemku, nebo nabyvatel oddělené části. Jedná li se o několik pozemků v téže katastrální obci ležících, stačí žádost jediná, i když nabytí těchto oddělených částí zakládá se na různých listinách (§ 1, 14, 15 cit. z.).

Se žádostí, pokud jednotlivé oddělené části záležejí v částech parcel, kromě geometrických nákresů podle § 1 zákona ze dne 23. května 1883 č. 82 ř. z. vyžadovaných, budiž předložena také jedna další ověřená kolku prostá kopie polohopisného plánu, která vyložena býti má k veřejnému nahlédnutí u obecního úřadu oné obce, v jejímž obvodu oddělené části leží.

K vyslechnutí osob, pro které věcná práva jsou zapsána na tělese knihovním (knihovních věřitelů), má soud, jestliže žádost jinak shledá za způsobilou, by povolena byla, místo vyzývacího řízení v zákoně ze dne 6. února 1869, č. 18 ř. z. upraveného zavéstí řízení následující:

Žádost za oddělení poznamenána buď nejdříve při knihovním tělese, od něhož oddělení státi se má. Tato poznámka má ten účinek, že pozdější zápisy některého knihovního práva nemohou zameziti oddělení. Zároveň buď položeno stání u soudu ku přijmutí případných námitek věřitelů knihovních proti oddělení. O stání vyrozumí soud žadatele, vlastníka příslušného knihovního tělesa a všechny věřitele knihovní výměrem s přesným udáním předmětu, o jehož oddělení se žádá. Zpravení toto státi se má s tou doložkou, že v žádost i s přílohami může nahlédnuto býti u soudu, že knihovní věřitelé, kteří myslí, že hodnota oddělené části převyšuje 50 zl., nebo že oddělením ohroženo bude jejich knihovní právo, vznéstí mají námítky proti zamýšlenému oddělení, sice by mělo se za to, že v oddělení svolují, ostatně že knihovní věřitelé mohou své námítky zaslati písemně ke stání, a že při vznesení námitek má býti udáno, zdali námítky činí se pro hodnotu oddělené části 50 zl. přesahující nebo proto, že knihovní právo jest ohroženo. Kromě toho vydá soud edikt, který přibije se na desce soudní, pak v obci, kde oddělené části leží, i v obcích sousedních. Navrácení v předešlý stav proti obmeškání stání, vztážmo proti promeškání lhůty k námítkám nemá místa (§§ 4 a 16 cit. z.).

O námítkách má soud konati z úřední povinnosti vhodná vyšetřování o všech příslušných poměrech, a zejména opatřiti si výtahy z operatu katastru daně pozemkové o plošné výměře a o ryzím výnosu, smlouvy pachtovní nebo kupní a podobné pomůcky a jich použití. O důležitějších krocích v tomto směru obmyšlených, a zejména o takových, které mohou způsobiti náklady, má soud žadatele zpraviti. Za hodnotu oddělené části budiž pokládána suma, v nabyvací listině udaná, nejméně však onen obnos, který vyjde, vezme-li se za základ berní násobek, jak pro vyměřování poplatku předepsán jest při stanovení hodnoty nemovitých věcí pozemkové dani podrobených (§ 5 cit. z.). Námítky knihovního věřitele nemohou pře-

kaziti, aby žádané oddělení bylo povoleno, jestliže soud, uváživ pečlivě výsledek vyšetřování, nabude přesvědčení, že hodnota oddělené části nepřesahuje 50 zl. a že oddělením příslušnému knihovnímu věřiteli prohlédajíc k hodnotě, kterou zbývající knihovní těleso bude míti po vykonaném oddělení a podle účinků jeho, a vzhledem ku knihovním břemenům patrně nehrozí nižádná újma. Jinak lze námitky učiniti bezúčinnými způsobem v odst. II. vylíčeným (§§ 6, 7 a 8 cit. z.).

O tom, zdali hodnota jednotlivých oddělených částí převyšuje 50 zl., má soud i tenkrát, když by námitky v tomto směru nebyly učiněny, vyšetřování z úřední povinnosti konati a rozhodnouti. Shledá li soud, že hodnota některé oddělené části přesahuje 50 zl., staví nález tento stejně jako námitky obmýšlené oddělení. Takovýto nález doručen buď žadateli a vlastníkovi toho kterého tělesa knihovního (§ 17 cit. z.).

Nálezům o námitkách může rekusem býti odporováno ve 14 dnech po doručení. Proti rozhodnutí druhé instance není dopuštěn další prostředek právní. Rekursy, které dle ustanovení předchozího odstavce nejsou dopuštěny, má soud první instance ihned odmítnouti. Když nález nabyl moci právní, nebo jestliže námitky nebyly vzneseny, soud má vyříditi žádost za oddělení podle platných předpisů a šetře výsledků řízení předběžného. Náklady řízení tohoto nese žadatel (§ 18 cit. z.).

Oddělení statků (bonorum separatio).

Tím rozumí se oprávnění s jedné a povinnost se strany druhé, statky, jež jedinému právnímu podmětu připadnouti mají, od sebe oddělití a z nich samostatné podstaty statkové utvořiti. Naše právo zná tyto případy oddělení statků:

1. Při fideikomisech. Tu platí zásada, že vlastnictví jmění svěřenského jest rozděleno mezi čekanci a držitelem fideikomisu. Oněm přísluší jedině vrchní vlastnictví, tomuto však též vlastnictví požitků (§ 629 o. o. z.). Povaha takového rozděleného vlastnictví záleží v tom, že jednomu přísluší toliko právo k podstatě věci, druhému však vedle práva k podstatě věci ještě výlučné právo k požitkům jejím (§ 357 o. o. z.). Oddělení práva k podstatě věci od práva k požitkům nastává dílem vůlí vlastníkovou, dílem z nařízení zákona; když držitel svěřenského statku má výlučné právo na požitky statku, přihodí se případy, ve kterých nastane potřeba zjistiti objem požitků. Tento případ nastane zvláště při úmrtí držitele svěřenského statku, zvláště když dědická posloupnost v podstatu a dědická posloupnost v požitky tu jsouc jsou rozdílny, ježto ona zůstává zachována nástupcům ve svěřenství, tato pak vlastním dědicům držitelovým. Případne-li jmění volně zděditelné a fideikomisní rozdílným osobám, jest potřebí, aby se vypočetlo, kolik bezprostřední nástupce ve fideikomisu na stávajících nebo sklizených plodech, na splatných nebo došlých úrocích a stálých důchodech, na nezaplacených dluzích fideikomisu nebo z jiných důvodů od dědiců jmění zpupného pohledávati nebo jim platiti má. Takový výpočet dochází uskutečněním zřízení inventáře, kterýž při úmrtí každého držitele fideikomisu znova poříditi jest (§§ 108, 224, 225 cis. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z.) a kterýž sepisuje se ve zvláštní dílčí protokol.

2. Při inventářích sepisovaných při úmrtí držitelů duchovních obročí má se za přítomnosti zádušního kommissáře nebo jiného zřízence státní správy jmění obroční oddělití od vlastního jmění zemřelého a každé z nich sepsati do zvláštního seznamu. Při tom se má pomoci